

J.nr. M

Den 27 juni 2005

Besvarelse af spørgsmål 1-10 vedr. rådsmøde nr. 2670 (miljøministre) den 24. juni 2005.

Spørgsmål nr. 1:

Hvor i vandrammedirektivet fremgår det, at midlingsprincippet skal anvendes for grundvand?

Svar:

I henhold til vandrammedirektivets artikel 5 skal der foretages en vurdering af vandområdedistrikternes karakteristika i overensstemmelse med kravene i direktivets bilag II. Af bilag II fremgår bl.a., at medlemsstaterne skal kortlægge grundvandsforekomsternes beliggenhed og grænser.

Vandrammedirektivets artikel 8 fastslår at medlemsstaterne skal opstille programmer til overvågning af grundvandets kemiske og kvantitative tilstand. Overvågningsprogrammerne skal være i overensstemmelse med kravene i direktivets bilag V.

Af bilag V fremgår at overvågningsnettet skal udformes således, at det giver et sammenhængende og omfattende overblik over grundvandets kemiske status i hvert vandløbsopland, og således at langsigtede menneskeskabte tendenser til stigning i forekomsten af forurenende stoffer kan registreres.

Af bilag V, (2.4.5) fremgår, at "Ved vurderingen af tilstand aggregeres data fra de enkelte overvågningspunkter i en grundvandsforekomst for grundvandsforekomsten som helhed."

Endvidere fastslås at "god kemisk tilstand" forudsætter

"- at middelværdien af resultaterne fra hvert overvågningspunkt i grundvandsforekomsten eller gruppen af grundvandsforekomster beregnes, og
- at disse middelværdier i overensstemmelse med artikel 17 anvendes til at vise overensstemmelse med god kemisk tilstand for grundvand."

Spørgsmål nr. 2:

Hvor i vandrammedirektivet fremgår det, at der skal fastsættes værdier for færre stoffer for grundvand end for overfladevand?

Svar:

Ifølge vandrammedirektivets bilag V, (1), skal der for overfladevand fastsættes værdier med henblik på en vurdering af, om miljømålene i art. 4 er opfyldt mht.:

- prioriterede forurenende stoffer, der udledes i vandløbsoplandet eller i deloplandet, og
- andre forurenende stoffer, der udledes i signifikante mængder i vandløbsoplandet eller deloplandet.

Disse værdier fastsættes - i første omgang - nationalt på baggrund af bestemmelserne i bilag V (1.2.6).

Det betyder, at det – udover for de prioriterede forurenede stoffer – er på baggrund af en konkret vurdering af forureningsrisikoen for overfladevandet, at det afgøres, hvilke stoffer der skal fastsættes værdier for.

I bilag V (2.3.2) i vandrammedirektivet fastlægges m.h.t. grundvand definitioner for ”god kemisk tilstand”, jf. vandrammedirektivets bestemmelser om miljømål i art. 4. Det fremgår heraf bl.a. at indholdet af forurenende stoffer ikke må være sådan, at de overfladevande som står i forbindelse med grundvandsforekomsterne ikke kan opnå deres miljømål.

Der er dermed også for grundvand jf. vandrammedirektivet tale om, at man skal foretage en konkret vurdering, når man afgør hvilke stoffer der skal fastsættes værdier for, og dermed også hvilke stoffer der skal overvåges.

I lighed med vandrammedirektivets bestemmelser for overfladevand er der således heller ikke for grundvand fastlagt en udtømmende liste over, hvilke forurenende stoffer, der skal fastsættes værdier for. Det afhænger i sidste ende af en konkret vurdering af forureningsrisikoen.

Spørgsmål nr. 3:

Hvor i vandrammedirektivet fremgår det, at det er den miljømæssige vurdering af en stigende tendens, der skal lægges til grund for indgreb i stedet for den statistiske konstatering af en stigende tendens?

Svar:

Af vandrammedirektivets artikel 4, (b, iii) fremgår at ”medlemsstaterne iværksætter de nødvendige foranstaltninger til at vende enhver væsentlig og opadgående tendens i koncentrationen af et hvilket som helst forurenende stof hidrørende fra menneskelig aktivitet med henblik på en progressiv reduktion af forureningen af grundvandet.”

Vandrammedirektivets fastsætter imidlertid ikke herudover en præcis definition af en ”væsentlig, opadgående tendens”

Hvad der konkret forstås ved ”væsentlig og opadgående tendens” er derimod beskrevet nærmere i grundvandsdirektivet, som udmønter en række af vandrammedirektivets bestemmelser for grundvand, jf. vandrammedirektivets art. 17.

I grundvandsdirektivforslaget fastslås således, jf. artikel 5 (1), at medlemsstaterne skal påvise en signifikant og opadgående tendens for alle forurenende stoffer i grundvandsforekomsterne.

Artikel 5 (2) fastslår dernæst, at medlemsstaterne skal vende en opadgående tendens, som udgør en væsentlig risiko for bl.a. kvaliteten af akvatiske eller terrestriske økosystemer og for den menneskelige sundhed.

Dette skal ske gennem de indsatsprogrammer, der er fastsat i vandrammedirektivets artikel 11.

Spørgsmål nr. 4:

Hvor i vandrammedirektivet fremgår det, at der kan fastlægges nationale tærskelværdier frem for EU kvalitetsstandarder for enkeltstoffer i grundvand?

Svar:

I henhold til vandrammedirektivets artikel 17 skal Kommissionen foreslå foranstaltninger til forebyggelse af og kontrol med grundvandsforurening med henblik på vedtagelse i Rådet og Europaparlamentet. Det har Kommissionen gjort ved fremsættelse af forslaget til grundvandsdirektiv.

Det fremgår af vandrammedirektivets artikel 17, (2, a) at Kommissionens forslag til foranstaltninger omfatter "kriterier for vurdering af god kemisk tilstand for grundvand ...". Der er således ikke i vandrammedirektivet taget stilling til arten af kriterier. Kommissionen har foreslået en kombination af tærskelværdier og kvalitetsstandarder.

Spørgsmål nr. 5:

Hvordan forhindres, at nationalt fastlagte tærskelværdier medfører udflytning af landbrugsproduktion til lande eller vanddistrikter med de mest lempelige tærskelværdier?

Svar:

Tærskelværdier skal fastlægges efter de lokale miljømæssige forhold, således at det sikres, at miljømålene i vandområderne kan opfyldes. Har et område lempelige tærskelværdier, er det et udtryk for, at området er miljømæssigt robust. Der findes ikke i vandrammedirektivet eller grundvandsdirektivet bestemmelser, der kan forhindre udflytning af landbrugsproduktion til områder med lempeligere.

Spørgsmål nr. 6:

Hvilke lempelser i forebyggelse og successiv reduktion af forurening af grundvandet medfører forslaget sammenlignet med reguleringen af overfladevand i vandrammedirektivet?

Svar:

Efter vandrammedirektivets art. 4, (iv), skal medlemsstaterne iværksætte de nødvendige foranstaltninger i overensstemmelse med vandrammedirektivets art. 16(1) med henblik på progressiv reduktion af forurening med prioriterede stoffer samt standsning og udfasning af emissioner, udledninger og tab af prioriterede farlige stoffer.

I vandrammedirektivets art. 16 (1) fastsættes, at Europaparlamentet og Rådet skal vedtage specifikke foranstaltninger mod vandforurening forårsaget af enkelte stoffer og grupper af stoffer der udgør en væsentlig risiko for vandmiljøet eller via vandmiljøet, herunder for vand, der anvendes til indvinding af drikkevand.

I art. 16 (2) fastlægges, at Kommissionen forelægger et forslag indeholdende en liste over prioriterede stoffer udvalgt blandt de stoffer, der udgør en væsentlig risiko for vandmiljøet eller via vandmiljøet.

Endelig fastlægges i art. 16 (3) at Kommissionen skal identificere de prioriterede farlige stoffer.

Dette direktiv er imidlertid endnu ikke fremlagt af Kommissionen.

Der er således ikke tale om, at der med grundvandsdirektivet sker en lempe af kravene i vandrammedirektivet med hensyn til progressiv reduktion af forurening med prioriterede stoffer samt standsning og udfasning af emissioner, udledninger og tab af prioriterede farlige stoffer da disse forhold ikke skal reguleres i det nye grundvandsdirektiv, men i et særskilt direktiv.

Spørgsmål nr. 7:

Er ministeren enig i, at overfladevand vil opnå en bedre beskyttelse end grundvand, når man sammenligner vandrammedirektivet med det foreliggende forslag?

Svar:

Vandrammedirektivet fastsætter miljømål og indsatsprogrammer til opnåelse af miljømålene for både overfladevand og grundvand. Forslaget til grundvandsdirektiv fastsætter nærmere bestemmelser med henblik på at opfylde vandrammedirektivets artikel 17 vedr. strategier til forebyggelse og kontrol med forurening af grundvandet. Endvidere fastsætter forslaget til grundvandsdirektiv regler, der ajourfører bestemmelserne i grundvandsdirektivet fra 1980 vedr. indsatsen med henblik på at forhindre eller begrænse tilførslen af en række forurenende stoffer til grundvandet. Grundvandsdirektivet fra 1980 ophæves i 2013, som følge af vandrammedirektivet.

Grundvandsdirektivet skal således ses i sammenhæng med vandrammedirektivet, og kan ikke betragtes isoleret.

De overordnede mål for kvaliteten er imidlertid i vandrammedirektivet fastsat til "god tilstand" for både grundvand og overfladevand. Der er således ikke tale om, at grundvandet nedprioriteres.

Spørgsmål nr. 8:

På hvilke punkter er det foreliggende forslag mere restriktivt henholdsvis mindre restriktivt end det eksisterende grundvandsdirektiv fra 1980? Og hvilke forbedringer hhv. forringelser er der i det foreliggende sammenlignet med forslaget fra 2003?

Svar:

Det nye grundvandsdirektiv adskiller sig fra det gamle ved at være en udfyldning af vandrammedirektivet og forslaget til grundvandsdirektiv skal således ses i sammenhæng med vandrammedirektivet. I det nye grundvandsdirektiv fastsættes der kriterier for god kemisk tilstand. Direktivet er således en del af den samlede ramme for fællesskabets vandpolitiske foranstaltninger.

For så vidt angår de konkrete stoffer er der i grundvandsdirektivet fra 1980 anført to lister: liste I og liste II. I henhold til direktivet skal medlemsstaterne *forhindre* tilførsel til grundvandet af stoffer, der er nævnt i *liste I*, og *begrænse* tilførslen til grundvandet af stoffer der er nævnt i *liste II*. I forslaget til grundvandsdirektiv skal medlemslandene tilstræbe at forhindre ("aim to prevent") tilledning til grundvandet af alle farlige stoffer.

Liste I i direktivet fra 1980 omfatter stoffer, som kan genfindes i vandrammedirektivets bilag 8 nr. 1-6. Vandrammedirektivet omfatter herudover i bilag 8, nr. 1-6, også hormonforstyrrende stoffer og bioakkumulerbare organiske giftstoffer. Der er altså sket en udvidelse af de stoffer, som medlemsstaterne skal iværksætte de skrappeste tiltag overfor.

Liste II i direktivet fra 1980 omfatter bl.a. en lang række metaller, hvor vi i dag ved, at nogle af disse er giftige. Direktivet fra 1980 stillede kun krav om, at medlemsstaterne skal begrænse tilførslen af disse stoffer til grundvandet. I forslaget til grundvandsdirektiv stilles der krav om, at medlemsstaterne skal tilstræbe at forhindre ("aim to prevent") at de giftige metaller tilføres grundvandet - altså en skærpelse.

Indsatsen over for de forurenende stoffer, som udgør en væsentlig risiko for vandmiljøet skal i øvrigt i henhold til vandrammedirektivets artikel 16 reguleres af det kommende direktiv om prioriterede stoffer. Dette direktiv skal sikre en progressiv reduktion af udledninger af stoffer, der udgør en væsentlig risiko for vandmiljøet og udfasning af udledninger af prioriterede farlige stoffer.

Formandskabets kompromisforslag bygger i overvejende grad på Kommissionens oprindelige forslag. I forhold til det oprindelige forslag er der indsat en sumværdi for pesticider og kvalitetsstandarderne for nitrat gælder også for aktiviteter i de områder, der er omfattet af nitratdirektivet, men som ikke er reguleret af nitratdirektivet.

Spørgsmål nr. 9:

Vil ministeren lægge afgørende vægt på, at grundvandet beskyttes mindst på niveau med overfladevand, og ikke svækkes i forhold til hverken vandrammedirektivet eller grundvandsdirektivet fra 1980?

Svar:

Jf. besvarelsen af spørgsmål 7 er der ikke tale om, at grundvandsbeskyttelsen nedprioriteres i forhold til overfladevand. Jf. besvarelsen af spørgsmål 7 og 8 skal grundvandsdirektivet ses i sammenhæng med vandrammedirektivet. Både grundvand og overfladevand skal i henhold til vandrammedirektivet opfylde kravet til "god tilstand".

Formandskabets kompromisforslag vurderes ikke at være en svækkelse af grundvandsbeskyttelsen i forhold til grundvandsdirektivet fra 1980.

Spørgsmål nr. 10:

Ministeren bedes kommentere vedlagte brev fra WWF, EEB og Friends of the Earth af 16. juni 2005.

Svar:

Hvad angår betragtningerne i brevet vedrørende medlemsstaternes forpligtelse til at forhindre eller tilstræbe at forhindre ("aim to prevent") tilførsel af forurenende stoffer til grundvandet henvises til besvarelsen af spørgsmål 8.

Hvad angår spørgsmålet om grænseværdier for grundvandet, herunder for nitrat er der med formandskabets kompromisforslag tilvejebragt den ønskede juridiske afklaring af forholdet mellem grundvandsdirektivet, vandrammedirektivet og nitratdirektivet uden at det har været nødvendigt at opgive kvalitetsstandarden for nitrat.